

از سایه لابی گری طالبان تا موزائیک صلح؛ باز اندیشی آینده پسا طالبانی

گزارش

مقدمه: جرقه ای از امید

در روز شنبه ۱۲ جولای ۲۰۲۵، نشست مهمی تحت عنوان «از سایه لابی گری طالبان تا موزائیک صلح و بازاندیشی آینده پسا طالبانی» توسط ابتکار برین برای توسعه برگزار شد؛ رویدادی با حضور دیپلمات ها، تحلیل گران، فعالان جامعه مدنی، زنان داد خواه و جوانان شکل گرفت. شرکت کنندگان با تمرکز بر سه محور کلیدی عملکرد طالبان در صحنه بین الملل، نقد طرح «موزائیک» سازمان ملل و چشم انداز آینده افغانستان پس از طالبان به بررسی وضعیت جاری و آینده محتمل کشور پرداختند.

این نشست، در دل تاریکی حاکم بر افغانستان، به مثابه جرقه ای از امید بود؛ فضایی برای تبادل راهکار، جلب مشروعیت جهانی برای مقاومت مردم و تأکید بر ضرورت بازیابی نظام مبتنی بر عدالت، مشارکت و حقوق بشر. هدف آن بود که از دل بحران، زمینه ای برای شکل گیری گفتمانی منسجم تر و موثرتر فراهم شود که بتواند اراده مردم افغانستان را در تعیین سرنوشت شان نمایندگی کند.

جزئیات برنامه: موزائیک صلح در فردای طالبان

در چارچوب و بینار بین المللی برگزار شده توسط *ابتکار برین برای توسعه*، این نشست با هدف بازاندیشی آینده افغانستان در سایه تحولات پسا طالبانی برگزار شد. این برنامه بستری شد برای گفتگویی چندلایه پیرامون لابی گری سیاسی طالبان، پیامدهای آن بر سیاست و جامعه افغانستان، و چشم اندازهای جایگزین صلح، عدالت و بازسازی اجتماعی.

گفتگوی فرامرزی میان تجربه زیستگان، کارشناسان و کنشگران، به این رویداد بُعدی فراگیر و تعاملی بخشید. برنامه با تأکید بر ابعاد سیاسی، انسانی، فرهنگی و اجتماعی گذار از نظم طالبانی، فراتر از تحلیل های صرف سیاسی رفت و لایه هایی چون هویت، معنا، امید و احیای اعتماد اجتماعی را در کانون توجه قرار داد. این گفتگوی مشترک نشان داد که آینده افغانستان را نه در انفعال یا پذیرش وضعیت موجود، بلکه در آگاهی، همبستگی و بازخوانی روایت های صلح آمیز می توان ترسیم کرد. از دل همین تلاش ها، چشم اندازی از *موزائیک صلح* شکل می گیرد: متنوع، چندصدا، و انسانی.

پنل ترکیبی: چشم انداز سیاسی افغانستان پس از طالبان

در این بخش از نشست، سه شخصیت دیپلمات و تحلیلگر با دیدگاه هایی مکمل، به بررسی وضعیت کنونی افغانستان و چشم اندازهای آینده آن پرداختند:

- ❖ جناب صادق امینی کارشناس دیپلماسی عمومی و امنیت بین‌الملل با تسلط بر موضوع، شیوه ارائه ای هوشمندانه، و مدیریت سنجیده، توانست فضای گفتگو را به گونه ای هدایت کند که تعامل فکری، احترام متقابل و تمرکز محتوایی حفظ شود. با طرح پرسش های کلیدی و هدفمند، بحث را از سطح تحلیل صرف فراتر برد و به سوی واکاوی های راهبردی و پیشنهادات عملی سوق داد.
- ❖ دکتر نصیر اندیشه سفیر و نماینده دائمی افغانستان در ژنو با اشاره به خطرات تعامل بی قید جامعه جهانی با طالبان، خواستار مشروعیت بخشی به مقاومت مردمی و قطع منابع مالی طالبان شد.
- ❖ خانم نگاره میرداد معاون سفارت افغانستان در پোলند خانم میرداد ضمن نقد «طرح موزاییک»، ایجاد یک دفتر سیاسی برای مخالفان طالبان را راهی برای انسجام تلاش ها و نمایندگی صدای مردم دانست.
- ❖ شریف غالب مشاور پیشین پالیسی در وزارت خارجه آقای غالب با نگاهی تحلیلی، بر ضرورت بازنگری در تجربه جمهوریت و ایجاد نظامی مشارکتی و قانون محور تأکید کرد و توقف حمایت های خارجی از طالبان را خواستار شد.

موضوعات کلیدی بحث: از فروپاشی لابی تا فراخوان صلح؛ صداهای نو در مسیر آینده

نشست با تمرکز بر سه محور اصلی برگزار شد و نتایج کلیدی آن چنین خلاصه می شود:

- ❖ لابی گری طالبان در سطح بین المللی، منطقه ای و داخلی ضعیف تر شده و حمایت گذشته را ندارد.
- ❖ شناسایی طالبان توسط روسیه حرکتی انفرادی و پرخطر تلقی شد که فاقد پشتوانه منطقه ای است.
- ❖ دیپلمات های افغان در تبعید باید ساختاری منسجم برای نمایندگی مردم ایجاد کنند.
- ❖ طرح موزاییک سازمان ملل به دلیل نادیده گرفتن خواست های مردم، به ویژه زنان، ناکارآمد دانسته شد.
- ❖ راه حل ها شامل ایجاد جبهه سیاسی واحد، فشار بین المللی هدفمند و گفتگوی واقعی بین الافغانی است.

شناسایی طالبان توسط روسیه : تاکتیک یا استراتژی؟

جناب اندیشه و جناب شریف غالب، اقدام روسیه برای به رسمیت شناختن طالبان را یک حرکت انفرادی، شتاب زده و فاقد اجماع منطقه ای می دانند. آن ها معتقدند این تصمیم می تواند هم به ضرر روسیه باشد و هم به طالبان لطمه بزند، چرا که اجماع منطقه ای شکل نگرفته است. در این میان، نگرانی هایی نیز درباره اثر این اقدام بر مبارزه با تروریسم و تقویت نظامی طالبان مطرح شده است.

دپلماسی و مسئولیت دپلمات‌های افغان: خانم نگاره میرداد و دیگران بر نقش مهم دپلمات‌های باقی مانده افغانستانی در خارج تأکید دارند. آن‌ها پیشنهاد می‌کنند یک ساختار منسجم و نمایندگی سیاسی افغان‌ها در خارج ایجاد شود تا در برابر لابی‌گری طالبان، صدا و چهره‌ای معتبر از مردم افغانستان وجود داشته باشد.

نقد بر طرح موزاییک سازمان ملل

طرح موزاییک سازمان ملل به دلیل فقدان مشارکت واقعی مردم افغانستان و چشم‌پوشی از نقض گسترده حقوق بشر توسط طالبان، مورد انتقاد شدید قرار گرفت. این طرح بیشتر به تعامل با طالبان می‌پردازد و خواسته‌های افغان‌ها، به‌ویژه زنان، در آن نادیده گرفته شده است. همچنین با قطعنامه ۲۷۲۱ شورای امنیت نیز در تناقض است.

نتیجه‌گیری :

در مجموع، شرکت‌کنندگان بر این نکته تأکید داشتند که لابی‌گری طالبان امروز دیگر قدرت گذشته را ندارد، طرح موزاییک ناکارآمد است، و تنها راه حل بلندمدت برای افغانستان، یک اجماع ملی و راهکار سیاسی فراگیر است.

راهبردهای پیشنهادی و جمع‌بندی نهایی

- ❖ **ایجاد آدرس سیاسی منسجم :** یکی از مهم‌ترین پیشنهادات مطرح شده، تأسیس یک پلتفرم سیاسی یا دفتر هماهنگ‌کننده برای نیروهای ضد طالبان بود. این نهاد می‌تواند به عنوان صدای واحد اپوزیسیون و جریان‌های مقاومت در تعامل با جامعه جهانی عمل کند و موجب اجماع مؤثر شود.
- ❖ **مشروعیت بخشی به مبارزه علیه طالبان :** سخنرانان بر لزوم به رسمیت شناخته شدن مشروعیت مقاومت سیاسی، مدنی و نظامی تأکید کردند. بدون این مشروعیت، مبارزه مشروع و مؤثر علیه رژیم طالبان تضعیف می‌شود.
- ❖ **تقویت حمایت بین‌المللی :** خواسته شد تا کشورهای دموکراسی خواه، ضمن ایجاد انسجام در مواضع خود، کمک‌های سیاسی، رسانه‌ای و حقوقی را به مردم افغانستان افزایش دهند. توقف منابع مالی طالبان و مشروط‌سازی هرگونه تعامل با این گروه، از دیگر پیشنهادات کلیدی بود.
- ❖ **فراهم‌سازی شرایط برای گفت‌گویی بین‌افغانی :** برای رسیدن به صلح پایدار، راه حل نهایی باید توسط خود افغان‌ها و با مشارکت همه اقشار، از جمله زنان، جوانان و جامعه مدنی، تدوین شود. بازنگری در ساختار نظام آینده، بر پایه نمایندگی واقعی مردم، ضرورت دارد.
- ❖ **تقویت همکاری منطقه‌ای :** افغانستان باید از رقابت‌های ژئوپلیتیکی عبور کرده و از ظرفیت‌های همکاری منطقه‌ای با کشورهای کلیدی چون هند، روسیه و چین بهره‌گیرد تا جایگاه خود را در ترانزیت، تجارت و صلح تثبیت کند.
- ❖ **یادآوری نقش پیش‌تاز زنان و جوانان :** سخنرانان به شدت بر نقش تعیین‌کننده زنان، به ویژه در مبارزات مدنی، تأکید کردند و از آنان به عنوان پیشگامان مسیر آزادی یاد کردند.